№ 267. Środa 21. Listopada 1855. Rok Gazecie 45.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.
Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 17. listopada. Na posady opróżnione przez dobrowolne uchylenie się z urzędu mianowani zostali uchwałą komisyi organizacyjnej mieszanych urzędów powiatowych kancelistami urzędów powiatowych: dotychczasowy kancelista magistratualny w Lubaczowie *Stefan Kieszka* do Jarosławia w obwodzie Przemyskim i były mandataryusz *Jan Giebułtowicz* do Lutowisk w obw. Sanockim.

Sprawy krajowe.

(Poczta wiedeńska: Łaski Cesarza Jego Mości w Tryeście. — Mylne pogłoski o litogr. kor. austr. — Bieżące wiadomości z Wiednia.)

Wiedeń, 17. listopada. Jego c. k. apost. Mość raczył przed swym wyjazdem z Tryestu obdarzyć sześciu więźniów wolnością, jednemu opuścić połowę kary więzienia, a zaś dla biednych miasta przeznaczyć 600 złr.

— Litogr. *Kor. austr.* pisze: Możemy oświadczyć, że obiegająca w niemieckich dziennikach pogłoska, jakoby z nowym rokiem miały ustać doniesienia telegraficzne w *Lit. kor. austr.*, i że nie zadecydowano jeszcze, czyli sama ta korespondencya wychodzić nadal będzie, jest zupełnie mylna.

— Przykry przypadek wydarzył się p. ministrowi nauk hrabi Thun. Przed ośmiu dniami wleciał na polowaniu dobry kawałek kapsli w prawe oko. We dwa dni nastąpiło zapalenie, lecz pomyślny bierze dotychczas obrót, i jest nadzieja, że nie będzie potrzeba wyjmować odłamku kapsli zapomocą trudnej i niebezpiecznej operacyi.

— We środę wieczór dawał JExc. p. minister hr. Buol-Schauenstein obiad dyplomatyczny, na którym byli Ich Excel. fml. baron Prokesch-Osten, c. k. austr. ambasador w Szwecyi, jenerał baron Langenau i jego *ad latus* hrabia Thun.

— Jego Eminencya nuncyusz apostolski kardynał-arcybiskup Viale-Prela dawał przedwczoraj świetnę ucztę, na której był książę arcybiskup Othmar Rauscher i część ciała dyplomatycznego.

— Będące w obiegu nieprzeznaczone do losowania węgierskie pieniądze papierowe wynosiły z końcem października 1855 roku 8,223.737 złr.

Konkordat.

(Ciąg dalszy.)

Articulus VII. In gymnasiis et omnibus, quas medias vocant, scholis pro juventute catholica destinatis nonnisi viri catholici in professores seu magistros nominabuntur, et omnis institutio ad vitae Christianae legem cordibus inscribendam pro rei, quae tractatur, natura composita erit. Quinam libri in iisdem scholis ad religiosam tradendam instructionem adhibendi sint, Episcopi collatis inter se consiliis statuent. De Religionis magistris pro publicis gymnasiis mediisque scholis deputandis firma manebunt, quae hac de re salubriter constituta sunt.

Articulus VIII. Omnes scholarum elementarum pro catholicis destinatarum magistri inspectioni ecclesiasticae subditi erunt. Inspectores scholarum dioecesanos Majestas Sua Caesarea ex viris ab Antistite dioecesano propositis nominabit. Casu, quo iisdem in scholis instructioni religiosae haud sufficienter provisum sit, Espiscopus virum ecclesiasticum, qui discipulis catechismum tradat, libere constituet. In ludimagistrum assumendi fides et conversatio intemerata sit oportet. Loco movebitur, qui a recto tramite deflexerit.

Articulus IX. Archiepiscopi, Episcopi omnesque locorum Ordinarii propriam auctoritatem omnimoda libertate exercebunt, ut libros Religioni morumque honestati perniciosos censura perstringant et fideles ab eorumdem lectione avertant. Sed et Gubernium, ne ejusmodi libri in Imperio divulgentur, quovis opportuno remedio cavebit.

Articulus X. Quum causae ecclesiasticae omnes et in specie, quae fidem, sacramenta, sacras functiones nec non officia et jura ministerio sacro annexa respiciunt, ad Ecclesiae forum unice pertineant, easdem cognoscet judex ecclesiasticus, qui perinde de causis quoque matrimonialibus juxta sacros Canones et Tridentina cumprimis decreta judicium feret, civilibus tantum matrimonii effectibus ad judicem saecularem remissis. Sponsalia quod attinet, auctoritas ecclesiastica judicabit de eorum existentia et quoad matrimonium impediendum effectibus, servatis, quae idem Concilium Tridentinum et Apostolicae Litterae, quorum initium: „Auctorem fidei“ constituunt.

Articulus XI. Sacrorum Antistitibus liberum erit, in Clericos honestum habitum clericalem eorum ordini et dignitati congruentem non deferentes aut quomodocunque reprehensione dignos poenas a sacris Canonibus statutas et alias, quas ipsi episcopi convenientes judicaverint, infligere, eosque in monasteriis, Seminariis aut domibus ad id destinandis custodire. Iidem nullatenus impedientur, quominus censuris animadvertant in quoscunque fideles ecclesiasticarum legum et Canonum transgressores.

Articulus XII. De jure patronatus judex ecclesiasticus cognoscet; consentit tamen Sancta Sedes, ut, quando de laicali patronatu

Artykuł siódmy. W gymnazyach i we wszystkich pośrednich szkołach dla katolickiej młodzieży przeznaczonych mianowani będą na profesorów lub nauczycieli tylko katolicy, a wszelkie nauczanie tak będzie urządzone, iżby stosownie do właściwości wykładanego przedmiotu służyło do wyrycia w sercach prawa zycia chrześciańskiego. Jakie zaś książki w tychże szkołach mają być używane do udzielania religijnej nauki, biskupi po spólnej ze sobą naradzie oznaczą. Co się tyczy wyznaczenia nauczycieli religii dla publicznych gymnazyów i dla szkół pośrednich, zbawienne w tym przedmiocie poczynione postanowienia, pozostają w swej mocy.

Artykuł ósmy. Wszyscy nauczyciele szkół elementarnych dla katolików przeznaczonych, poddani będą nadzorowi władzy kościelnej. Nadzorców szkół w dyecezyach mianować będzie Jego Cesarska Mość z mężów od Naczelnika dyecezyi przedstawionych. W razie, gdyby w tych szkołach nauka religii nie była należycie zaopatrzoną, biskupowi wolno będzie postanowić duchownego, któryby uczniom katechizm wykładał. Na nauczycieli szkółek wybierani być mają mężowie nieskażonej wiary i niesplamionego pożycia. Kto zejdzie z prawej drogi, utraci posadę.

Artykuł dziewiąty. Arcybiskupi, biskupi i wszystkie ordynaryaty będą właściwą sobie władzę z wszelką wolnością wykonywali, by książki szkodliwe religii i uczciwości obyczajów cenzurą karcić i wiernych od onychże czytania odwodzić. Ale i rząd wszelkich właściwych użyje środków, by podobne książki w państwie się nie szerzyły.

Artykuł dziesiąty. Gdy sprawy kościelne w ogóle i w szczegółach, które się odnoszą do wiary, sakramentów, świętych obrzędów i do praw i obowiązków połączonych z urzędowaniem duchownym, przed sąd kościelny wyłącznie należą, sędzia kościelny rozpoznawać je będzie, który też w sprawach małżeńskich sądzić będzie według świętych kanonów, a szczególnie według dekretów Trydenckich, zostawiając jedynie sędziemu świeckiemu zawyrokowanie o skutkach małżeństwa cywilnych. Co się tyczy zaręczyn, władza kościelna orzekać będzie o ich rzeczywistości i o wynikłościach ztąd na przeszkody do małżeństwa, przy zachowaniu postanowień tegoż soboru Trydenckiego i listu apostolskiego, który się poczyna od słów: „Auctorem fidei.“

Artykuł jedynasty. Biskupom wolno będzie na duchownych nienoszących przyzwoitego, i ich stanowi i godności odpowiedniego ubrania klerykalnego, lub z jakiejkolwiek przyczyny zasługujących na naganę, wyznaczyć kary kanonami świętemi ustanowione i inne, które biskupi sami za słuszne uznają, oraz ich w klasztorach, seminaryach lub domach na to przeznaczonych pod dozorem trzymać. Również żadnych nie będą doznawać przeszkód w zwracaniu cenzur kościelnych na kogokolwiek z wiernych, który przestępywać będzie kanony i prawa kościelne.

Artykuł dwunasty. Prawo patronatu sędzia duchowny będzie rozstrzygał, przyzwala jednak stolica święta, aby gdzie chodzi o

agatur, tribunalia saecularia judicare possint de successione quoad eumdem patronatum, seu controversiae ipsae inter veros et suppositos patronos aguntur seu inter ecclesiasticos viros, qui ab iisdem patronis designati fuerint.

Articulus XIII. Temporum ratione habita Sanctitas Sua consentit, ut Clericorum causas mere civiles, prout contractuum, debitorum, haereditatum judices saeculares cognoscant et definiant.

Articulus XIV. Eadem de causa Sancta Sedes haud impedit, quominus causae ecclesiasticorum pro criminibus seu delictis, quae poenalibus Imperii legibus animadvertuntur, ad judicem laicum deferantur; cui tamen incumbet, Episcopum ea de re absque mora certiorem reddere. Praeterea in reo deprehendendo et detinendo ii adhibebuntur modi, quos reverentia status clericalis exigit. Quodsi in ecclesiasticum virum mortis vel carceris ultra quinquenium duraturi sententia feratur, Episcopo nunquam non acta judiciaria communicabuntur, et condemnatum audiendi facultas fiet, in quantum necessarium sit, ut de poena ecclesiastica eidem infligenda cognoscere possit. Hoc idem Antistite petente praestabitur, si minor poena decreta fuerit. Clerici carceris poenam semper in locis a saecularibus separatis luent. Quodsi autem ex delicto vel transgressione condemnati fuerint, in monasterio vel alia ecclesiastica domo recludentur.

In hujus articuli dispositione minime comprehenduntur causae majores, de quibus Sacrum Concilium Tridentinum sess. XXIV. c. 5. de reform. decrevit. Iis pertractandis Sanctissimus Pater et Majestas Sua Caesarea si opus fuerit, providebunt.

Articulus XV. Ut honoretur domus Dei, qui est Rex Regum et Dominus Dominantium, sacrorum templorum immunitas servabitur, in quantum id publica securitas et ea, quae justitia exigit, fieri sinant.

prawo świeckiego patronatu, świeckie sądy mogły o następstwie w nim zawyrokować, bez względu czy spór się toczy między prawymi lub domniemanymi kolatorami, czyli też między duchownymi, którzy od tych kolatorów prezentę otrzymali.

Artykuł trzynasty. Mając wzgląd na czasy obecne, Jego Świątobliwość zezwala, aby zupełnie świeckie sprawy duchownych, jako to kontrakty, długi, spadki, świeccy sędziowie rozpoznawali i rozstrzygali.

Artykuł czternasty. Z tej samej przyczyny stolica święta nie przeszkadza, aby sprawy duchownych za zbrodnie lub przewinienia, na które wymierzone są ustawy karne cesarstwa, do sędziego świeckiego odniesione były, którego atoli obowiązkiem będzie, biskupa o tem bez zwłoki zawiadomić. Oprócz tego przy ujęciu i uwięzieniu obwinionego, te będą zachowany względy, jakich wymaga poszanowanie dla stanu duchownego. Jeżeli na duchownego zapadnie wyrok śmierci lub więzienia dłuższego nad lat pięć, będą biskupowi zawsze przesłane akta sądowe, i dozwolona możność przesłuchania osądzonego, o ile potrzeba będzie aby rozpoznać jaka kara kościelna ma być na niego włożona. To samo na prośbę naczelnika dyecezyi i wtenczas się dozwoli, jeżeli mniejsza kara została wyrokowana. Karę więzienia odbywać będą duchowni zawsze w takich miejscach, gdzie będą odosobnieni od osób świeckich. W razie skazania za przewinienie lub przestępstwo zamykani będą w klasztorze lub innym zakładzie duchownym.

W osnowie tego artykułu wcale nie zawierają się sprawy większe, o których święty sobor Trydencki na posiedzeniu XXIV. (c. 5. de reform.) orzekł. O prowadzeniu tych spraw, Ojciec święty i Jego cesarska Mość rozporządzą, jeżli się okaże potrzeba.

Artykuł piętnasty. Ażeby oddać winną cześć domowi Boga, który jest królem królów, i panem panujących, zachowana będzie nietykalność kościołów, o ile to bezpieczeństwo publiczne i wymaga sprawiedliwości dozwolą. *(Ciąg dalszy nastąpi.)*

Ameryka.

(Stronnictwa mexykańskie. — Zajście Amerykanów z Brazylianami. — Domowe niesnaski w Argentyńskiej republice.)

Według doniesień z **Mexyku** stanął jenerał Castro z wojskiem, które pozostało wiernem dyktatorowi Santa Anna — pod Matamoras, poczem miasto się poddało. Parrodi i powstańcy pod jego naczelnictwem ratowali się wcześnie ucieczką.

Niedaleko brazyliańskiego miasteczka Tabatingua przyszło do krwawej walki między Amerykanami północnymi i Brazylianami. — Napaść wyszła od Amerykanów.

— Podług wiadomości z Buenos-Ayres z 2. października obawiano się nowego wtargnięcia ze strony Indyan. Zatargi między partyami trwały zawsze jeszcze, a stosunki polityczne przedstawiały w ogóle niepocieszny obraz. W Montevideo działo się nielepiej.

Hiszpania.

(Postanowienia względem prasy. — Projekt przymierza z mocarstwami. — Wichrzenia robotników. — Olozaga w chęci ustąpienia.)

Z Madrytu piszą do jednego z dzienników francuzkich z d. 8. listopada między innemi: „Komisya parlamentarna zajmująca się ustawą względem prasy powzięła następujące postanowienia: 1) Funkcye wydawcy odpowiedzialnego mają ustać na przyszłość; 2) Kary będą pieniężne; 3) Kara pieniężna uchwalona nową ustawą ma być podwojona; 4) Sąd przysięgłych rozstrzyga wszystkie przestępstwa prasy, wyjąwszy obrazę i potwarze przeciw osobom prywatnym. — Zarys przymierza z mocarstwami zachodniemi przedłożony ma być dopiero późniéj Kortezom. — W Kordubie zaszły znów zawichrzenia. Robotnicy miejscy chcieli wypędzić obcych robotników, gdyż się za małą cenę najmowali. Władze i milicya przywróciły porządek i niedopuściły do krwi rozlewu.“

— Według paryzkiej korespondencyi z Madrytu z d. 9. listopada wszczęła się sprzeczka między Olozagą i Zabalą na posiedzeniu Kortezów, gdzie Olozaga wystąpił podczas debaty przeciw ministerstwu, a wieczór tego dnia podał o dymisyę. Rada ministrów zebrała się na obrady w tej sprawie. Wystąpienie Olozagi spowodowałoby także Escosurę, ambasadora w Lizbonie złożyć swój urząd, a obydwa znakomici mowcy mogliby usposobić większość Kortezów przeciw gabinetowi. Sądzono jednak, że sprawa ta da się załatwić.

Francya.

(Poczta paryska: Zamknięcie wystawy. — Mowa Cesarza. — Wyszczególnienie za przysługi przy powszechnej wystawie. — Potoczne.)

Paryż, 15. listopada. Wystawę zamknięto. Ceremonia odbyła się według programu, zaczęła się około południa, a skończyła się o godz. 2. Pożegnawczą mowę Cesarza przybito po południu na giełdzie; główny jej ustęp opiewa: Europa przybyła tu, luboć wojna, gdyż wiedziała, że wojna zagraża tylko tym, którzy ją wywołali i prowadzi się w duchu bezpieczeństwa i niezawisłość wszystkich. Wszyscy pragnieci pokoju, równie jak ja, prędkiego i trwałego pokoju. Ażeby jednak prędko nastąpił, musi się Europa oświadczyć, gdyż bez przeważnego wpływu na opinię publiczną mogą się przedłużyć walki między wielkiemi mocarstwami, gdy zaś Europa oświadczy się za kim jest słuszność lub niesłuszność, to będzie w tem potężny krok ku rozwiązaniu; cywilizująca Europa *(Europe civitisatrice)* odniesie nakoniec zwycięztwo. Powiedzcie waszym krajowcom, że Francya nie pała nienawiścią. W walce za prawem i sprawiedliwością należy oświadczyć się otwarcie za nami lub przeciw nam; obojętność jest złem wyrachowaniem, milczenie błędem *(erreur)*. Co do nas będziemy kuli broń wojny, a przytem pielęgnowali dzieła pokoju.

— *Monitor* zawiera następujące doniesienie: Książę Napoleon zebrał wczoraj wieczór w *Palais royal* członków internacyonalnego sądu przysięgłych i komisarzów rozmaitych sądów, którzy się najwięcej przyczynili do robót wystawy. Książę oświadczył im względy Cesarza i doręczył im insignia orderu legii honorowej, a *Monitor* ogłasza odnoszące dekreta wydane obcym członkom sądu przysięgłych: Dwóch mianowano komandorami orderu, 8 oficerami, między którymi znajduje się p. Hornbostl z Austryi i trzech Prusaków, kawalerami mianowano 32, między którymi 8 Austryaków. Z zagranicznych komisarzy mianowano 7 oficerami, między którymi z Austryaków p. Burg, a z Prusaków p. Viebhahn, 24 mianowano kawalerami, między tymi panów Hock i Schwarz z Austryi, dwóch Prusaków i sześciu innych Niemców. Z francuskiego sądu przysięgłych mianowano jednego członka komandorem, 6 oficerami, 19 kawalerami legii honorowej. — Książę Cambridge mieszka w Tuileryach; wczoraj podpisano traktat między Francyą i Austryą. — Dla obecności licznych dostojnych gości w Paryżu a mianowicie dla spodziewanego przybycia króla Sardynii, będzie wystawa sztuk pięknych do 30. listopada otwarta. — Dziennik urzędowy zawiera prócz tego raport marszałka Pelissiera o rekonesansie jenerała Allonville.

Belgia.

(Pierwsza czynność w izbach. — Adres na mowę od tronu. — Potoczne.)

Bruxela, 14. listopada. Senat mianował wczoraj 44 głosami przeciw 1. księcia de Ligne swym prezydentem, równie jak komisyę do ułożenia adresu odpowiedzi na mowę od tronu. Sprawozdawca tej komisyi odczytał już na dzisiejszej sesyi ułożony adres, który jak zwykle jest tylko parafrazą mowy od tronu. — Izba reprezentantów przystąpiła dziś do wyboru przełożonego, który wypadł w myśl nowej większości. Pan Delehaye został znowu obrany prezydentem 52 głosami przeciw 35, które padły na kandydata opozycyi Delfosse. Również wyciągnięto z urny imiona dawniejszego wiceprezydenta de Naeyer i czterech dawniejszych sekretarzy. W miejsce pana Veydt, który oświadczył, że nie przyjmie powtórnego wyboru na wiceprezydenta, mianowano pana Rousselle, który się jeszcze bardziej niż pan Veydt, do większości przechyla. Po podziękowaniu p. Delahaye izbie za położone w nim zaufanie, mianowano komisyę do ułożenia adresu odpowiedzi na mowę od tronu. Wszyscy członkowie jej należą do większości. — Do Antwerpii przybyły w dwóch dniach z Nowego Jorku trzy wielkie okręta z pszenicą, żytem i mąką; codzień spodziewają się jeszcze więcej okrętów z zbożem.

Włochy.

(Prezydent izby obrany. — Księztwo Montpensier do Hiszpanii. — Doniesienie z Krymu. — Drożyzna. — Poseł holenderski zawierzytelniony w Rzymie.)

Turyn, 15. listopada. Pana Buoncampani obrano prezydentem izby deputowanych większością 53 głosów na 104. Słychać, że izbom ma być przedłożony projekt względem zaprowadzenia asygnacyi skarbu państwa.

Genua, 13. listopada. Książę i księżna Montpensier odpłynęli do Hiszpanii.

— Jenerał La Marmora donosi telegrafem pod dniem 10. listopada z Kadikoi, że parowcy angielskie „Golden Fleece“ i „Canadian“ przybyły z świeżemi posiłkami piemontańskiemi. — Drożyzna wielka

w Piemoncie i Sabaudyi; by przynieść ulgę starają się nieustannie zatrudniać biednych, przy budowlach publicznych i prywatnych. W Chambery samem, zatrudniają dziennie 1200 robotników zostających bez kawałka chleba i taką samą liczbę domowników, których drożyzna obecna bez sposobu zostawiła.

Rzym, 6. listopada. Tymczasowy poseł niderlandzki przy stolicy apostolskiej Francesco di Paola du Chastel złożył dzisiaj Jego Eminencyi kardynałowi sekretarzowi stanu Antonelli swe listy wierzytelne.

Dania.

(Rewizya konstytucyi szlezwickiej zapowiedziana.)

Kopenhaga, 13. listopada. Rozporządzenie królewskie oznacza wyłączne sprawy księztwa Szlezwigu i zapowiada rewizyę konstytucyi szlezwickiej ze względem na powszechną konstytucyę.

Szwecya.

(Grzeczności Canrobertowi. — Krążenie okrętów angielskich.)

Sztokholm, 9go listopada. Dnia wczorajszego, chociaż mniemano, że Król poświęci ten dzień uroczystości urodzin owdowiałej Królowy, miał jenerał Canrobert drugą audyencyę, w której brał udział tylko ambasador francuski p. Lobstein. — Ambasador rosyjski przyjmował dzisiaj dwóch kuryerów z Petersburga. — Z Osterbotten piszą pod dniem 15. paźdz., że zima zbliża się bardzo śpiesznie, ale że Anglicy mimo to nieopuścili jeszcze tych wód, owszem pojmali znowu w pobliżu Torney i Uleaborga znaczną liczbę okrętów fińskich.

W liście z Sztokholmu z 7. listopada o przyjęciu jenerała Canroberta donosi *Monitor*, że Król sprawiał tego dnia bankiet, na który prócz jenerała także urzędnicy ambasady francuskiej zaproszeni byli.

Rosya.

(Ambasada perska do Petersburga. — Połączenie telegrafem Rosyi z Zachodem.)

Dnia 11. paźdz. przybyła do Tyflis ambasada perska, przeznaczona złożyć Cesarzowi Jego Mości gratulacye wstąpienia na tron imieniem Szacha perskiego. Ambasadę składają następujące osoby: nadzwyczajny poseł Seif-Ul Mulk, Abbas-Kuli-Chan z swym synem Aman-Ullachanem, radca ambasady Kassim-Chan (dawniej jeneralny konzul w Tyflisie) z swym synem Ali-Chanem; pierwszy sekretarz ambasady Nahriman-Chan. W świcie ich znajduje się tłumacz Chadżi-Scheich-Mussin, doktor Mirsa-Sadych, redaktor (munschi) Mirsa-Chabubullach i sekretarz (mucherrir) Mirsa-Mechti. W Tyflisie przyjęto ambasadę z nadzwyczajną okazałością. Radca ambasady Kassim-Chan miał odjechać do jenerała adjutanta Murawiewa.

Z **Królewca** telegrafują do dziennika *Nord* pod dniem 15. listopada: „Dowiadujemy się, że lina telegrafu między Mikołajewem i Simferopolem jest już ukończona i telegraf pełni już służbę. Tym sposobem połączony jest teraz Petersburg z jednej strony z Finlandyą, Warszawą i całym zachodem, z drugiej zaś strony z półwyspem krymskiem.“

Turcya.

(Wiadomości bieżące. — Przysyłki wojsk. — Doniesienia z Anatolii.)

Konstantynopol, 5. listopada. Ostatni oddział kontyngensu kawaleryi odpłynął nagle do Kaffy. Floty sprzymierzone mają przezimować tutaj i na Malcie. 1200 ludzi legii angielsko-niemieckiej przybyło tu na trzech parostatkach. — W gwałtownej sprzeczce między tureckiem i angielskiem wojskiem poległo kilku ludzi. — Z **Trebizondy** donoszą, że główna kwatera Omera Baszy znajduje się w Suchum Kale, dokąd ciągle przybywa wojsko z Krymu i Warny, tak iż armia turecka liczy blisko 40.000 ludzi. Oddział wojska w sile 11.000 ludzi udał się w kierunku na Guriel nie napotkawszy oporu. — Do **Smyrny** przybyły 4 parostatki angielskie z 600 chorymi.

Azya.

(Powstanie Santalów. — Zamieszanie w Aud. — Wzajemność Dost Mohameda z Szachem.)

Podług dziennika *Bombay Times* powstanie Santalów straciło dawno już charakter wojny domowej, i tylko miejscowe niesnaski wymagają dłuższego czasu, nim się zatrze rozjątrzenie w pamięci. — Zamięszanie w Aud zrodziło zawiść wzajemną między Mohamedanami i Hindami. Oba stronnictwa tak są rozsrożone, iż trudno przewidzieć co dalej nastąpi.

— Z Kabula donoszą pod dniem 12go września: Jafur Kan, który przywiózł temi dniami Emirowi Dost-Mohamedowi podarunki Szacha perskiego, wraca do Teheranu i odnosi Szachowi w zamian list i podarunki Emira. Słychać, że także i Mohamed Sadik Kan, syn władcy z Kandahar uda się do Teheranu.

Z teatru wojny.

Doniesienia z-nad czarnego morza.

(Rozmieszczenie milicyi. — Komisya dla oznaczenia wynagrodzenia za szkody. — Zasiłki Sardyńskie. — Stan zdrowia wojsk Sardyńskich. — Naprawa twierdzy Anapskiej.)

Z **Odessy** donoszą dnia 7. listopada: hrabia Strogonow I., jenerał kawaleryi i naczelnik moskiewskiej milicyi państwa przybył do Odessy. Milicya moskiewska, której przewodzi milicya smoleńska, wcielona zostanie do armii południowej i obsadzi przestrzeń między naszem miastem i Oczakowem; zaś ta przeznaczona jest do zajęcia przestrzeni między Ismaiłowem i Odessą.

— *Constitutionnel* donosi: „Wielki książę Konstanty mianował komisyę w Mikołajewie dla wynagrodzenia oficerów, urzędników i żołnierzy marynarki za straty, jakie ponieśli podczas bombardowania w Sebastopolu.“

— Korespondencya z Kamieszy donosi pod dniem 26. paźdz., że okręt „Himalaja“ przybył szczęśliwie z sardyńskiem wojskiem w 1200 ludzi do Bałakławy.

— Stan zdrowia w sardyńskim szpitalu wojskowym w Jenikoi jest tak pomyślny, że znajduje się w nim tylko 500 chorych, między tymi 31 oficerów.

— Francuscy inżyniery, których wysłano do Anapy dla zrestaurowania frontów morskich, powrócili już do Kamieszy z początkiem tego miesiąca. Fronty te zostały jak wiadomo zburzone explozyą 27dmiu min. Czerkiesy i dywizya Sefera Baszy zajmują się naprawą murów od strony lądu, w których Rosyanie porobili znaczne wyłomy. Roboty te pozbawiają Rosyan nadziei opanowania kiedyś nanowo tego ważnego klucza do ich prowincyi zakaukazkich, gdyż bez pomocy morza niepodobno prowadzić skutecznej wojny przeciw mieszkańcom górskich wąwozów.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Londyn, 16. listopada. Dzienniki ogłaszają depeszę lorda Stratford de Redcliffe z Therapii 15. listopada z doniesieniem, że Omer Basza na czele 20.000 wojska dnia 5. b. m. w południe przeprawił się po zaciętej walce za rzekę Ingur (ob. nr. wczorajszy G. L.) Rosyanie stracili 400 poległych i rannych i 60 jeńców — Turcy zdobyli trzy działa. Wojsko tureckie straciło przeszło 300 ludzi. Oficerowie angielscy w szeregach tureckich odznaczyli się w tej bitwie nieustraszonem męztwem.

Litogr. kores. austr. donosi, że sprzymierzeni dnia 26. paźdz. powtórnie przez dwa dni bombardowoali Mariupol; położone na wybrzeżu magazyny austryackiego poddanego Chimbelli były z razu najwięcej narażone na ogień działowy, ale gdy właściciel wywiesił banderę austryacką, zwrócili sprzymierzeni ogień w inną stronę; mimo to poniósł Chimbelli od pierwszego ognia szkodę w swych magazynach.

Z Krymu niema nic nowego. W Odesie rozeszła się pogłoska, że kozacy rosyjscy w okolicy Kinburna wzięli w niewolę kilka oficerów angielskich, którzy się na polowaniu zbyt daleko zapuścili w lasy.

Wiadomości handlowe.

(Targ na bydło we Lwowie.)

Lwów, 20. listopada. Spęd bydła rzeźnego na wczorajszym targu liczył 293 sztuk wołów, których w 16 stadach po 8 do 30 sztuk z Brzozdowiec, Szczerca, Rozdołu, Leśniowiec, Dawidowa, Kołowa i Lesienic na targowicę przypędzono. Z tej liczby sprzedano — jak się dowiadujemy — na targu 168 sztuk na potrzeb miasta i płacono za sztukę mogącą ważyć $13^1/_2$ kamieni mięsa i $1^1/_4$ kam. łoju 173r.45k.; sztuka zaś, którą szacowano na $14^3/_4$ kamieni mięsa i $1^1/_2$ kam. łoju, kosztowała 225r. w. wal.

(Ceny targowe w obwodzie stryjskim.)

Stryj, 8. listop. Według doniesień handlowych podajemy średnie ceny zboża i innych foraliów, jakie były w ostatnich dwóch tygodniach z. m. na targach w Bolechowie, Bukaczowcach, Dolinie, Kałuszu, Mikołajowie i Rozdole: korzec pszenicy 14r.—13r.30k.—12r.—13r.36k.—15r.12k.—15r.12k.; żyta 10r.—9r.30k.—9r.12k.—9r.12k.—11r.12k.—11r.; jęczmienia 7r.12k.—8r.—6r.24k.—9r.—7r.48k.—8r.; owsa 5r.—4r.30k.—4r.48k.—4r.48k.—4r.48k.—4r.36k.; hreczki 13r.12k.—8r.—0—7r.12k.—7r.12k.—7r.24k.; kukurudzy 10r.—8r.30k.—10r.—10r.—0—0; kartofli 0—0—0—3r.36k.—3r.36k.—3r.36k. Cetnar siana 1r.12k.—1r.—40k.—1r.—48k.—48k. Sąg drzewa twardego 5r.12k.—3r.12k.—4r.20k.—14r.24k.—8r.12k.—6r.20k., miękkiego 4r.—3r.12k.—3r.15k.—10r.—5r.54k.—5r.32k. Funt mięsa wołowego 6k.—5k.—6k.—$5k^1/_5$.—7k.—5k. Garniec okowity 2r.—1r.46k.—1r.50k.—2r.24k.—1r.54k.—$1r.42^2/_5k$. m. k.

(Ceny targowe w obwodzie Przemyskim.)

Przemyśl, 13. listopada. Według doniesień handlowych podajemy średnie ceny czterech głównych gatunków zboża, jakie były na targach w Przemyślu, Jarosławiu i Jaworowie dnia 2. i 10. bieżącego miesiąca: korzec pszenicy 15r.36k.—16r.—16r.11k.; żyta 11r. 40k.—11r.—10r.4k.; jęczmienia 9r.12k.—8r.23k.—8r.16k.; owsa 6r.—6r.—4r.58k. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 20. listopada.		gotówką		towarem	
		złr	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	5	12	5	15
Dukat cesarski	„ „	5	17	5	20
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	3	9	7
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	43	1	44
Talar pruski	„ „	1	40	1	42
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	13	1	14
Galicyj. listy zastawne za 100 zr.	bez kuponów	88	36	89	6
Galicyjskie Obligacye indem.	bez kuponów	68	18	68	45
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	77	24	78	20

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 20. listopada 1855.

		zlr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	m. k.	88	48
„ przedał „ „ 100 po	„ „	—	—
„ dawał „ „ za 100	„ „	—	—
„ żądał „ „ za 100	„ „	89	18

Wiédeński kurs papierów.

Dnia 16. listopada.

			w przecięciu
Obligacye długu państwa	5%	za sto $74^{1}/_{4}$ $^{5}/_{8}$	$74^{9}/_{16}$
detto pożyczki narod.	5%	„ $77^{15}/_{16}$ $^{7}/_{8}$ $^{13}/_{16}$	$77^{7}/_{8}$
detto z r. 1851 serya B.	5%	„ —	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5%	„ 92	92
Obligacye długu państwa	$4^{1}/_{2}$%	„ —	—
detto detto	4%	„ —	—
detto z r. 1850 z wypłatą	4%	„ —	—
detto detto detto	3%	„ —	—
detto detto	$2^{1}/_{2}$%	„ —	—
Pożyczka z losami z r. 1834		„ —	—
detto detto z r. 1839		„ —	—
detto detto z r. 1854		„ $97^{3}/_{8}$ $^{1}/_{4}$	$97^{5}/_{16}$
Obl. wiéd. miejskiego banku	$2^{1}/_{2}$%	—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5%	—	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5%	—	—
detto krajów koron.	5%	$68^{1}/_{2}$ 69 73	70
Akcye bankowe		940 936 934	936
Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr.		—	—
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.		$2032^{1}/_{2}$	$2032^{1}/_{2}$
Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr.		—	—
Akcye kolei żel. Edynburskiej na 200 złr.		—	—
Akcye kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.		—	—
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr.		—	—
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.		—	—
Galicyjski listy zastawne po 4% na 100 złr.		—	—
Renty Como		—	—

Wiédeński kurs wekslów.

Dnia 16. listopada.

		w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	94 94	94 2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	$113^{3}/_{4}$ $^{1}/_{4}$ $^{1}/_{8}$ $^{1}/_{4}$ l.	$113^{1}/_{4}$ uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę $24^{1}/_{2}$ fl.	$112^{1}/_{4}$ 112 l.	$112^{1}/_{8}$ 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	— 2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	$82^{5}/_{8}$ $^{1}/_{2}$ $^{5}/_{8}$ l.	$82^{5}/_{8}$ 2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	— 2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	—	— 2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	11-6 5 6 l.	11-6 3 m.
Lyon za 300 franków	—	— 2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	$112^{1}/_{4}$ 112	$112^{1}/_{8}$ 2 m.
Marsylia za 300 franków	132 132 l.	132 2 m.
Paryż za 300 franków	$132^{1}/_{4}$ $^{1}/_{8}$ 132 $132^{1}/_{8}$ l.	$132^{1}/_{8}$ 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	242 241	241 31 T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	— T. S.
Cesarskie dukaty	$18^{5}/_{8}$ $^{1}/_{2}$ $^{1}/_{2}$ t.	$18^{1}/_{2}$ Agio.
Dukaty al marco	—	— Agio.

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 17. listopada o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam $93^{1}/_{2}$ l. — Augsburg $112^{3}/_{4}$ l. — Frankfurt $111^{5}/_{8}$ l. — Hamburg $82^{1}/_{4}$ l. — Liwurna — l. — Londyn 11.31. — Medyolan 112l. — Paryż $131^{1}/_{2}$ l.

Obligacye długu państwa 5% $74^{3}/_{8}$ — $74^{1}/_{2}$. Detto S. B. 5% 85 — 86. Detto pożyczki narod. 5% $78^{1}/_{16}$—$78^{3}/_{16}$. Detto $4^{1}/_{2}$% $64^{1}/_{2}$—$64^{3}/_{4}$. Detto 4% $59^{1}/_{2}$ — 60. Detto z r. 1850 z wypłatą 4% — — —. Detto z r. 1852 4% — — —. Detto Glognickie 5% 92 — $92^{1}/_{4}$. Detto z r. 1854 5% — — —. Detto 3% $45^{1}/_{4}$ — $45^{1}/_{2}$. Detto $2^{1}/_{2}$% $36^{3}/_{4}$ — 37. Detto 1% $14^{3}/_{4}$ — 15. Obl. indemn. Niż. Austr. 5% 76—$76^{1}/_{2}$. Detto krajów kor. 5% 69 — 73. Pożyczka z r. 1834 228—$228^{1}/_{2}$. Detto z r. 1839 $118^{1}/_{4}$—$118^{1}/_{2}$. Detto z 1854 $97^{3}/_{8}$—$97^{1}/_{2}$. Oblig. bank. $2^{1}/_{2}$% $53^{1}/_{2}$—$54^{1}/_{2}$. Obl. lom. wen. pożyc. r. 1850 5% $91^{1}/_{2}$ — 93. Akc. bank. z ujmą 931 — 932. Detto bez ujmy — — —. Akcye bankowe now. wydania — — —. Akcye banku eskomp. $87^{1}/_{2}$ — $87^{3}/_{4}$. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda 204 — $204^{1}/_{16}$. Wiéd.-Rabskie — — —. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej 214 — 215. Detto Tyrnawskiej 1. wydania 18 — 20. Detto 2. wydania 25 — 30. Detto Edynburgsko-Neusztadzkiej $90^{3}/_{4}$ — 91. Detto żeglugi parowej 522 — 524. Detto 11. wydania —. Detto 13. wydania 509 — 510. Prior. obl. Lloydy (w srebrze) 5% $89^{1}/_{2}$—90. Północn. kolei 5% $77^{1}/_{2}$ — 78. Glognickie 5% 73 — 74. Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 79—80. Detto Lloyda 405 — 410. Detto młyna parowego wiédeń. 99 — 100. Renty Como $13^{3}/_{4}$ — 14. Esterhazego losy na 40 złr. 74 — $74^{1}/_{4}$. Windischgrätza losy $25^{3}/_{4}$ — 26. Waldsteina losy $24^{3}/_{4}$ — 25. Keglevicha losy $10^{1}/_{4}$—$10^{1}/_{2}$. Cesarskich ważnych dukatów Agio 18 — $18^{1}/_{4}$

(Kurs pieniężny na giełdzie wiéd. d. 17. listopada o pół do 2. po południu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio 18. Ces. dukatów obrączkowych agio $17^{1}/_{2}$. Ros. imperyały 9.6. Srebra agio $13^{1}/_{2}$ gotówką.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 20 listopada.

Obligacye długu państwa 5% $74^{1}/_{2}$; $4^{1}/_{2}$% —; 4% $58^{3}/_{4}$; 4% z r. 1850 — 3% —; $2^{1}/_{2}$% —. Losowane obligacye 5% —; Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z. r. 1839 —. Wiéd. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —; Akcye bank. 921. Akcye kolei półn. 2035. Glognickiej kolei żelaznej. —. Odenburgskie —. Budwejskie 210. Dunajskiej żeglugi parowej 521. Lloyd —. Galic. l. z. w Wiédniu —. Akcye niż.-austr. Towarzystwa eskomptowego a 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg $112^{3}/_{4}$. 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt $111^{1}/_{2}$ 2. m. Hamburg 82 2. m. Liwurno — l. 2. m. Londyn 11—1. l. l. m. Medyolan —. l. Marsylia $130^{7}/_{8}$. Paryż $131^{3}/_{4}$. Bukareszt $243^{1}/_{2}$. Konstantynopol —. Smyrna —; Agio duk. ces. —. Pożyczka z roku 1851 5% lit. A. —. lit. B. — Lomb. —; 5% niż. austr. obl. indemn —; innych krajów koron. $68^{3}/_{4}$; renty Como —; Pożyczka z roku 1854 $97^{1}/_{4}$. Pożyczka narodowa 78. C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. $332^{1}/_{4}$—300 fr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 20. listopada.

Hr. Komorowski Edw., z Krakowa. — Hr. Starzyński Michał, z Olejowa. — Hr. Starzyńska Ern., z Podusilny. — Br. Brunicki Jul., z Podhorzec. — Br. Brunicki Emil, c. k. rotmistrz, ze Stryja. — PP. Turczyński Jan, z Soposzyna. — Torosiewicz Michał, z Połtwy. — Krzeczunowicz Ign., z Jaryczowa. — Antoniewicz Winc., z Skwarzawy. — Niezabitowski Nap., z Nakła. — Giziński Aleksander, z Uherzec. — Trzciński Piotr, z Żyrawy. — Nahujowski Ant., z Czerny — Winnicki Hyp., z Tarnopola. — Łgocki Lud., z Tarnowa. — Kozłowski Zyg., z Cieszyny. — Jakubowski, doktor medycyny, z Drohobycza.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 20. listopada.

Hr. Potocki Stan., do Żółkwi. — Hr. Dieduszycka i P. Wereszczyński Michał, do Gajów.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 19. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zrana	330.83	— 4.6°	90.8	połud.-zach. sł.	pochmurno
2 god. pop.	330.61	— 4.2°	90.4	„ „	„
10 god. wie.	330.38	— 4.0°	96.3	„ „	„

TEATR.

Dziś 21. listopada (w Abonamencie Nr. 4.)

„Wexle przecięte, czyli: **Jarmark w Czerniowcach."**

Oryginalna krotofila ze śpiewami St. hr. Starzyńskiego w 2 aktach.

Rozpocznie:

„Włóczęga."

Melodrama z francuskiego w 1 akcie.

W piątek 23. listopada. (Na dochód pana Smochowskiego).

„Żona marynarza z Saint Tropez."

Dramat w 5 aktach z francuskiego pp. Bourgeois i Dennery przez Bogumiła Dawisona tłumaczony.

KRONIKA.

Do statystyki monarchyi austryackiej.

Monarchya austryacka ma tylko pięć miast liczących po więcej niż 100.000 mieszkańców: Wiédeń liczy 431.147, Medyolan 168.596, Praga 118.405, Peszt 106.379, a Wenecya 106.035 mieszkańców, (tak było w roku 1853, podczas gdy w roku 1851 liczyła Wenecya 123.290 mieszkańców). Więcej niż 50.000 mieszkańców mają Lwów, Tryest, Gradec, Padua, Werona, Kraków, Szegedyn i Buda; więcej niż 40.000 Maria-Terezyopol, Berno i Pressburg; więcej niż 30.000 Bergamo, Brescia, Vicenza, Cremona, Corpi Santi Medyolanu, Vasarhely-Holdmezö, Keczkemet i Debreczyn; więcej niż 20.000 Mantua, Chioggia, Pawia, Gonzaga, Udine, Trevizo, Linc, Kronstadt, Csaba, Szentes, Wielki Warażdyn, Arad, Mako, Zombor, Temeswar i Czerniowce; nakoniec więcej niż 10.000 Klausenburg, Hermanstadt, Erlau, Bekes, Felegyhaza, Szarwas, Jasz-Bereny, Czegled, Miskolcz, Oedenburg, Raab, Wielki Körös, Pięćkościołów, Mezo-Tür, Gyula, Stuhlweissenburg, Böszörmeny, Nyjregyhaza, Gyöngyös, Koszyce, Halas, Csongrad, Papa, Kardszag, Uj-Szalas, Földwar, Kolosca, Veszprim, Oroshaza, Szemnitz, Wielki Lak, Komorn, Wajtzen, Szolnok, Szathmar-Nemethy, Szoboslo, Nanas, Versec, Wielki Beckerek, Baja, Neusatz, Wielki Szt. Miklosz, Brody, Tarnopol, Kołomyja, Drohobycz, Stanisławów, Sambor, Agram, Fiume, Pancowa, Esseck, Lodi, Monza, Como, Casal-maggiore, Viadana, Belluno, Rovigo, Bassano, Adria, Busto-Arsizio, Cavarzere, Varese, Legnago, Iglau, Sternberg, Ołomuniec, Proszowa, Reichenbach, Budyszyn, Pilzno, Eger, Opawa, Górz, Rovigno, Lublana, Klagenfurt, Salzburg, Innsbruk, Trient, Steier, Wiener-Neustadt, Fünfkirchen i Hernals.

Z wymienionych tutaj miast i miasteczek, — bo z tych ostatnich mają niektóre do 40.000 mieszkańców — przypada na Węgry 46, na Lombardyę 15, na Wenecyę 13, na Galicyę i Województwo po 8, na Czechy i Morawię po 5, na Austryę poniżej Anizy 4, na Wybrzeże, Kroacką Slawonię i Siedmiogród po 3, na Tyrol i Austryę powyżej Anizy po 2, na Styryę, Salzburg, Karyntyę, Krainę, Szląsk, Bukowinę i Pogranicze wojskowe po 1; w Dalmacyi nie ma żadnego miasta, któreby miało 10.000 mieszkańców, w Krainie, Salzburgu, Karyntyi Kroackiej Slawonii, Tyrolu, Szląsku, na Wybrzeżu i Pograniczu wojskowem nie ma żadnego miasta, któreby liczyło 20.000 mieszkańców. Wszystkie te większe miasta razem obejmują niemal 3,300.000 mieszkańców, trzynastą część ogólnej ludności państwa.

Przy dzisiejszej Gazecie Nr. 47. Rozmaitości.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*